

Національний
банк України

Нове валютне регулювання

Бахтарі Емал

Керівник проектів та програм
Департамент відкритих ринків
НБУ

Київ 2019

Грошові кошти в країні – де, що і як обраховується та зберігається

- НБУ вкладає ЗВР у цінні папери, іноземні валюти та золото
- Частина резервів зберігається готівкою в Державній Скарбниці

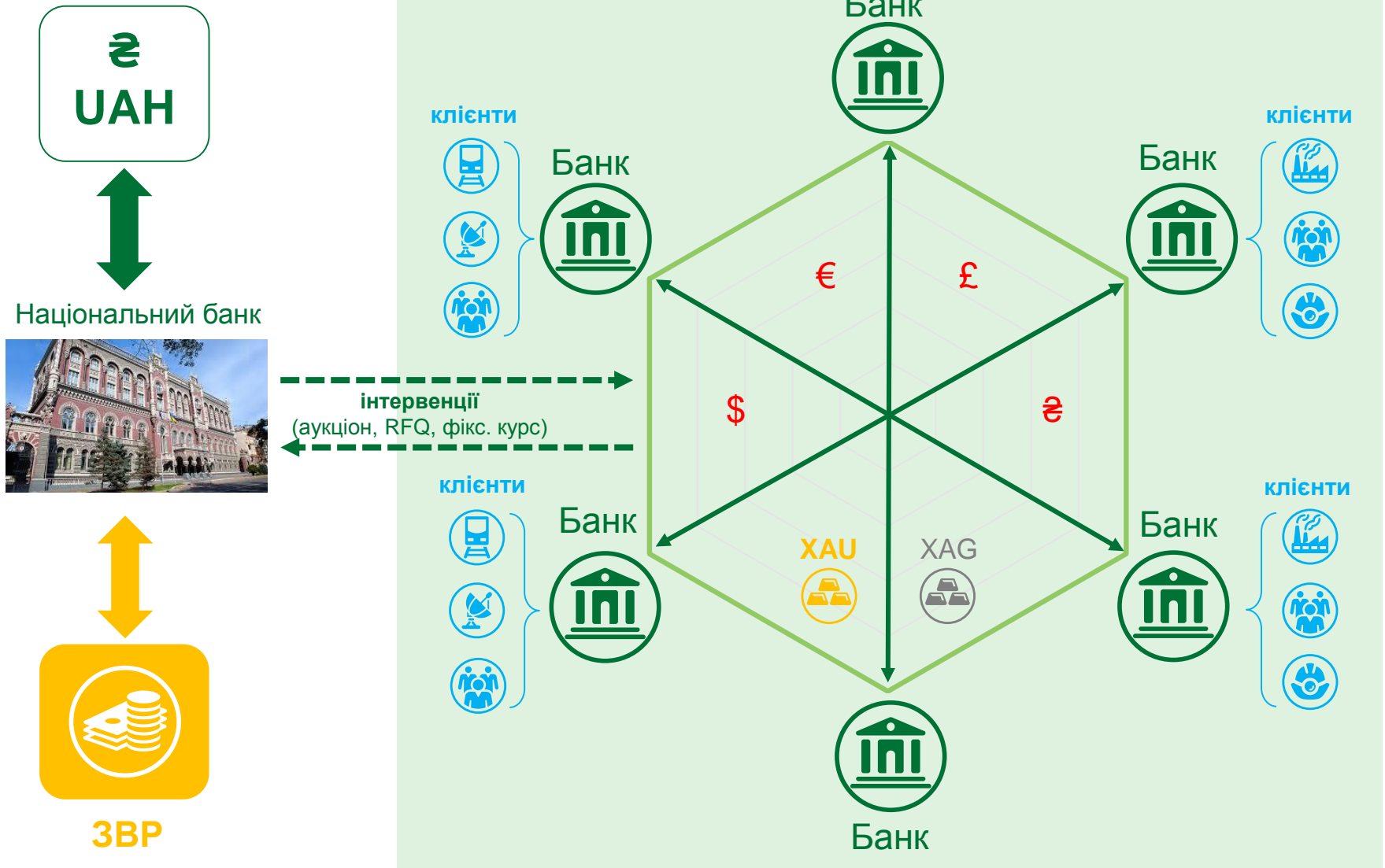
- Мінфін розпоряджається бюджетними коштами в гривнях (через Держказначейство)
- Також окремо на ЄКР Держказначейство веде рахунки місцевих бюджетів
- Разом державний та місцеві бюджети складають зведений бюджет країни

- Банки також відкривають коррахунки в іноземній валюті в інших банках (місцевих чи іноземних)
- Далі банки відкривають рахунки своїм клієнтам в гривнях та іноземних валютах

МВРУ + пункти обміну валют + «чорний ринок»

Міжбанківський валютний ринок України (МВРУ)

Торги на МВРУ – як це працює?

Головні параметри проведення торгів:

- ТОД, ТОМ, СПОТ, ФОРВАРД,
- Інтервенції НБУ (matching, «за єдиним курсом», «за найкращим курсом RFQ», «валютний аукціон», «адресна, за держ. потреб»)
- Торгові платформи BLOMBERG/TOMPSON-REUTERS
- Система підтвердження угод «ВАЛКЛІ»
- Система Електронних Платежів (СЕП, час роботи з 9 до 19)
- Розрахунки через ЛОРО/НОСТРО рахунки.

Bloomberg

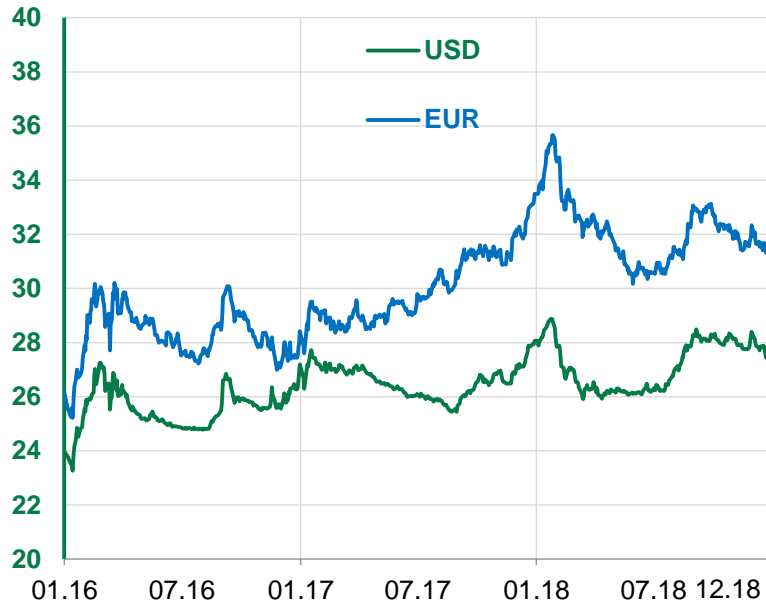

THOMSON REUTERS EIKON

МВРУ в 2019

Офіційний курс гривні до іноземних валют

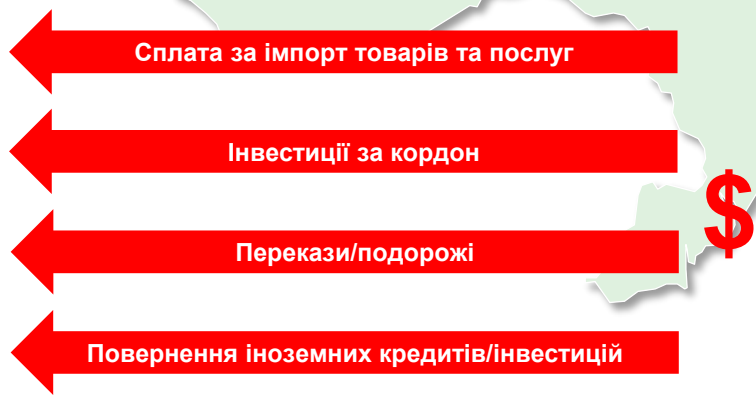
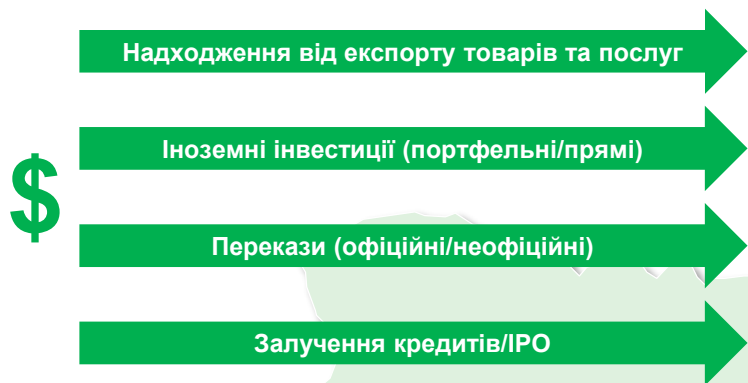

Ревальвация («-» девальвация) офіційного обмінного курсу гривні відносно окремих валют

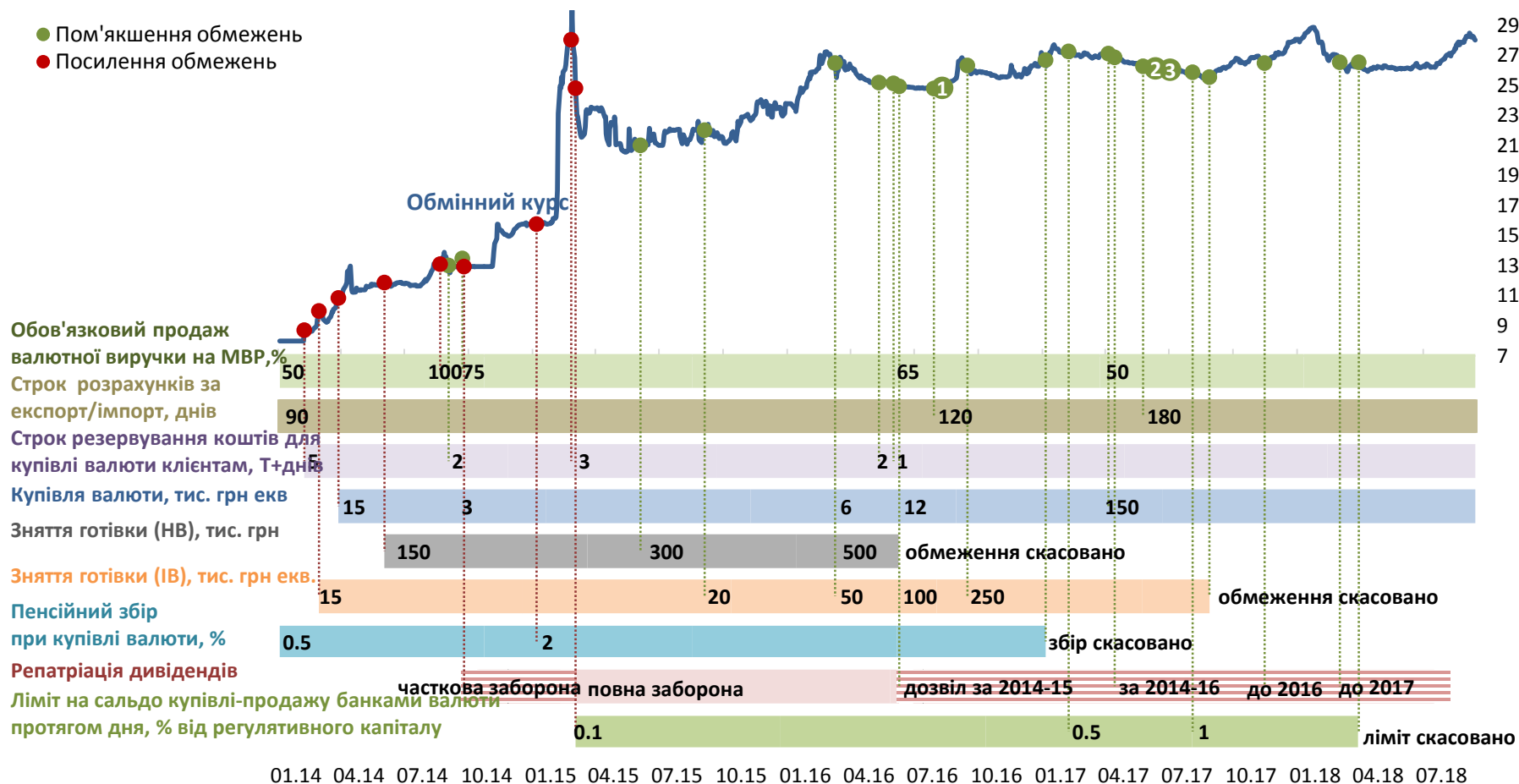
	На кінець періоду			Середній за період		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
USD	-13.3%	-3.2%	1.4%	-17.3%	-4.0%	-2.3%
EUR	-8.4%	-17.8%	5.3%	-17.0%	-6.2%	-6.8%
RUB	-37.0%	-8.0%	18.2%	-6.7%	-18.8%	4.5%
KZT	-15.4%	-3.8%	14.1%	26.5%	-9.0%	3.1%
TRY	6.6%	4.3%	28.7%	-5.6%	14.1%	20.7%
PLN	-4.1%	-24.4%	8.0%	-12.3%	-8.9%	-6.7%
BYN	-7.6%	-2.5%	9.9%	6.8%	-7.0%	3.0%
MDL	-11.9%	-20.1%	1.6%	-10.6%	-12.6%	-12.0%
GEL	-1.6%	-5.9%	4.4%	-13.3%	1.9%	-1.2%
ARS	7.0%	12.9%	51.0%	26.7%	7.1%	35.7%
EGP	52.1%	-6.4%	2.1%	4.5%	45.4%	-2.6%

Показник	2016	2017	2018
Здійснення НБУ валютних інтервенцій, кількість випадків	108	118	163
З них: за виключенням купівлі до 10 млн США/день та частка робочих днів у періоді	99	99	113
та частка робочих днів у періоді	40%	40%	46%
Сальдо валютних інтервенцій НБУ, млн дол. США	1 552	1 262	1 372
Купівля НБУ іноземної валюти, кількість випадків та обсяг у млн дол. США	77	82	112
Продаж НБУ іноземної валюти, кількість випадків та обсяг у млн дол. США	2 458	2 271	3 174
Продаж НБУ іноземної валюти, кількість випадків та обсяг у млн дол. США	31	36	53
	-906	-1009	-1 802

Платіжний баланс: рух іноземної валюти

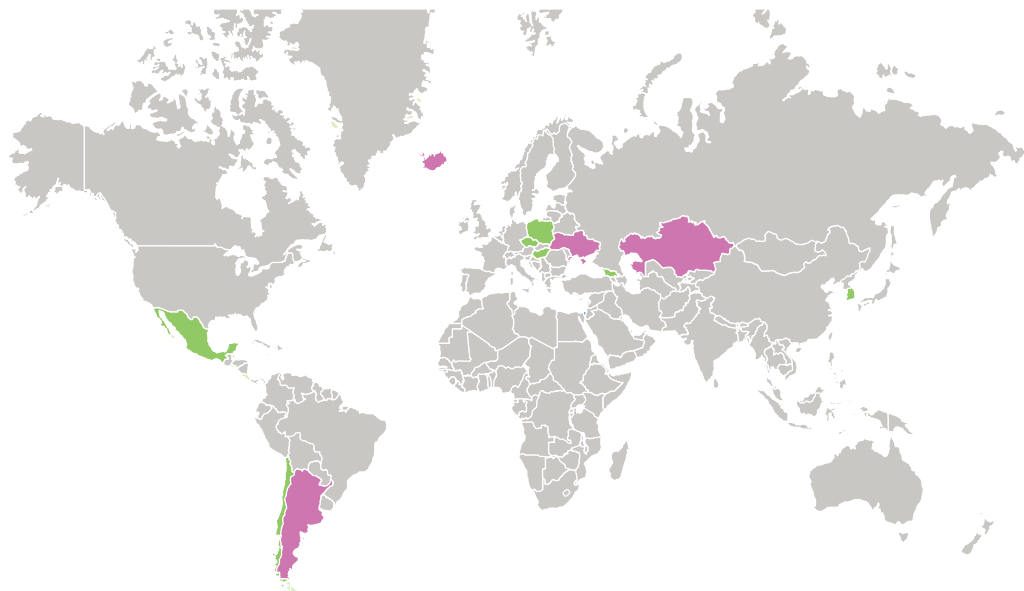

Хронологія запровадження та скасування антикризових валютних обмежень

- 1 Скасування ідентифікації в разі купівлі валюти до 150 тис. грн екв.
- 2 Скасування обмеження щодо: (i) окремих операцій з повернення коштів іноземних інвесторів та (ii) переказу коштів ф.о. за кордон для неторговельних операцій. (iii) Збільшено річний ліміт інвестування за кордон з 0.6 до 2 млн дол.
- 3 Е-ліцензії на перерахування ф.о. валюти за кордон для окремих операцій

Поступова лібералізація є найбільш прийнятною для України

- Успішний досвід
- >>> Швидка лібералізація
- >> Поступова лібералізація
- > Довга лібералізація

- Неуспішний досвід
- Період проведення лібералізації

		
 Чилі	>>>	1992, 1998, 2001 pp.
 Мексика	>>>	1992-1993 pp.
 Польща	>>	1990-1996, 2002, 2004 pp.
 Угорщина	>>	1993-2000, 2002 pp.
 Чехія	>>	1996-1997, 1999, 2001 pp.
 Грузія	>	1996 p.
 Південна Корея	>	1981-2002 pp.
 Ізраїль	>	1987-2005 pp.
 Казахстан	>>>	2002-2007, 2012 pp.
 Ізраїль**	>>>	1977 p.
 Ісландія*	>>>	1986, 1995-2001, 2015 pp.
 Аргентина*	>>	1989-1991, 2002, 2014 pp.

Успішний досвід

Неуспішний досвід

*Проведено аналіз 12 країн, що виділено на карті

**Результати після впровадження швидкої лібералізації

Додатки

Валютний контроль на валютний нагляд – зміна вивіски?

Чому банки жаліються?

Валютний контроль

Формальний підхід

Валютний нагляд

- Мінімум власного аналізу та відповідальності
- Контроль всіх операцій без виключень
- Check-list: перевірка наявності документів із затвердженого переліку

- Базується на власному аналізі та відповідальності
- Ризик-орієнтований підхід
- Аналіз суті операції, а не форми

ЗУ «Про валюту і валютні операції» та нові НПА

Що змінилося?

1. **Збільшено граничний строк здійснення розрахунків** за експ.-імп. контрактами до 365 днів;
2. **Скасовано валютний нагляд** для експ.-імп. операцій до 150 тис. грн;
3. **Знижено з 1-го березня норму обов'язкового продажу валюти бізнесом з 50% до 30%;**
4. **Скасовано вимогу щодо попереднього резервування коштів** у гривні для купівлі валюти (так звану T+1);
5. **Надано можливість бізнесу репатріювати дивіденди за 2018 рік включно** (у сумі 7 млн. євро в місяць);
6. **Скасовано індивідуальні ліцензії** – замінено системою е-лімітів (€2 млн. в рік для юридичних осіб, €50 тис. в рік для фіз. осіб);
7. **Скасовано санкції** у вигляді припинення зовн.-економічної діяльності за порушення строків розрахунків;
8. **Скасовано ліміт на дострокове погашення** зовнішніх зобов'язань;
9. **Дозволяється укладання форвардів для хеджування експ.-імпортних та боргових операцій, з та без поставки** (розрахункові);
10. **Спрощено та лібералізовано здійснення операцій за рахунками** юридичних осіб нерезидентів в банках України;

ЗУ «Про валюту і валютні операції» та нові НПА

Що змінилося?

- 11. Реєстрацію зовн. запозичень замінено на повідомчий характер** надання інформації (по суті скасовано дозвільну систему);
- 12. Дозволено online купівлю іноземної валюти** фізичними особами – аналогічно до ліміту купівлі готівкової валюти (зараз до 150 тис. грн. на день в еквіваленті);
- 13. Дозволено** резидентам розміщувати власні кошти в іноземній валюті на депозитних рахунках в банках України і закордонних банках (крім розміщення фізичними особами коштів на рахунках за кордоном. Такі операції можуть здійснюватися як за рахунок власної, так і купленої іноземної валюти)
- 14. Дозволяється** банкам продавати державні ЦП, номіновані в іноземній валюті, своїм клієнтам як в гривні, так і в іноземній валюті. Купівля банками таких цінних паперів у клієнтів (крім банків) може здійснюватися лише у гривнях.
- 15. Дозволяється банкам укладання валютних СВОПів** з резидентами та нерезидентами;
- 16. Збільшено ліміт на перекази ін. валюти** за кордон без відкриття рахунку для фіз. осіб (з 15 до 150 тис. грн на рік);
- 17. Збільшено ліміт на купівлю БМ фіз. та юр. особами** з 3,21 тр. унції на тиждень (100г) до еквіваленту 150 тис. грн на день (без обмежень для юр. осіб, що ведуть пов'язану з використанням БМ діяльність)
- 18. Юридичним особам дозволяється ввіз вивіз готівкової ІВ та БМ** (якщо це передбачено їх статутом);

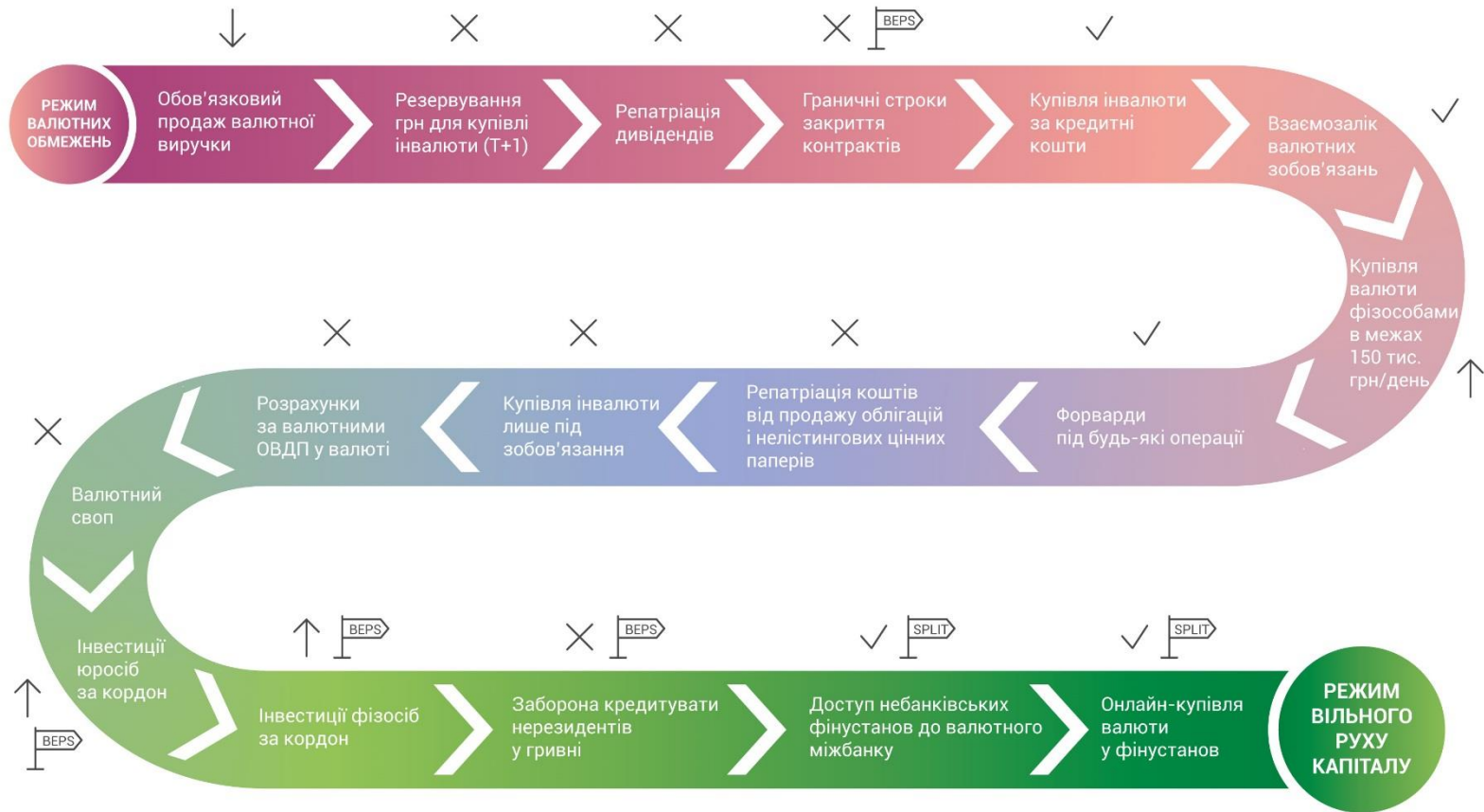
ЗУ «Про валюту і валютні операції» та нові НПА

Що змінилося?

- 19. Дозволяється внесення платежів** у іноземній валюті при страхуванні життя;
- 20. Лібералізовано операції за ЛОРО рахунком** – дозволяється здійснювати інвестиції та кредитувати резидентів з рахунку ЛОРО в гривнях банку-нерезидента;
- 21. Купівля валюти в межах залишку на ЛОРО рахунку** – банкам-нерезидентам дозволено купувати валюту на всю суму залишку в гривнях на рахунку;
- 22. Накопичення валюти для погашення зовнішніх запозичень** - дозволяється купувати і накопичувати ІВ на рахунку для виплат по зовнішнім запозиченням;
- 23. Скасовано подвійний контроль (при надходженні ВМД до іншого банку)** – валютний нагляд здійснює лише банк, який отримав ВМД;
- 24. Здійснювати інвестиції в Україну** можна в валютах 1-ї та 2-ї груп класифікатора валют;
- 25. Заборонено резидентам інвестувати кошти** в країну агресор/окупант, офшорні зони та країни, що не виконують/не належно виконують рекомендації FATF;
- 26. Уніфіковано переміщення валютних цінностей через кордон** – обов'язкове декларування для всіх цінностей вартістю в €10 тис. Євро та більше (за курсом НБУ);

Дорожня карта скасування валютних обмежень

(відповідно до темпів поліпшення макроекономічних умов)

Умовні позначення:

- від найпріоритетніших до менш пріоритетних кроків
- збільшення ліміту і його скасування
- зменшення ліміту і його скасування
- скасування усіх обмежень
- дозволено
- не раніше впровадження Плану дій BEPS
- не раніше прийняття закону про "спліт"

Національний банк України

[Web](#) · [Facebook](#) · [Twitter](#) · [Flickr](#) · [Youtube](#) · [Instagram](#)